

**SISTEME – TEHNICE RELEVANTE. EXEMPLE MOLDOVENEȘTI:
CETĂȚI NISTRENE Ș.A.**

*Liviu-Alexandru Sofonea, prof. univ. dr. m.,
Comitetul pentru Istoria și Filozofia Științei și Tehnicii al Academiei Române
Victoria Cotorobai, conf. univ. dr. ing.
Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi, colaborator C.R.I.F.S.T.
Eduard Cotorobai, ing.S.C. AquaVital, Iași*

***Abstract:** In this paper, a complex study with many dimensions — technical-technological, historical (historiographic, historiographic logic), military, social, political, epistemological, museological, Axio-logical — are considered some of the relevant / notable technical systems cities, namely “cetăți”, that the curriculum Moldav Historiae worked specifically in situ (located one side of the Prut, present in Romania, Moldova and Ukraine) and were formed in supports /records from **history**. There are two relevant cases: Casus 1. Transnistrian cities/“cetăți” in the active basarabian Nistru Valley site: and to bring the arguments for the necessary inclusion in the heritage of the whole to be declared Patrimony Mundi. Casus 2. “Cetățuia”: presents a complex project ideation / cogitatum / which can be useful for people and institutions in organizing relevant decision-expressing Museum Vivum Romanian contribution to the history of Europe.*

În lucrare, un studiu complex, cu mai multe dimensiuni — tehnice-tehnologice, istorice (istorio-grafice, istorio-logice), militare, sociale, politice, epistemologice, muzeologice, axio-logice, — sunt analizate câteva dintre **sistemele tehnice relevante/notabile și anume cetăți** care, în curriculum Historiae au funcționat specific în situsul moldovenesc (situat de-o parte și de alta a Prutului, în prezent în România, Republica Moldova și Republica Ucraina) și s-au constituit în **suport/inregistratori de istorie. Sunt prezentate două cazuri relevante:** Casus 1. Cetățile nistrene din situsul basarabean Valea Nistrului: se aduc și argumente pentru necesara patrimonizare a întregului ansamblu care trebuie declarat Patrimoniu Mundi. Casus 2. Cetățuia: este prezentat un proiect complex ideatic / cogitatum / care poate fi util pentru persoanele și instituțiile decidente în organizarea unui relevant Museum Vivum care să exprime contribuția românilor la istoria Europei.